

Dosarul nr. 3r-390/21

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – M. Gandrabur

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – V. Negru, G. Dașchevici, A. Bostan

DECIZIE

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Ion Casian
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratului General al Poliției,
persoana terță Ministerul Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului
administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă cu avantaje și obligarea
recalculării și achitări diferenței pensiei,

împotriva încheierii din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,
prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări
Sociale din motivul depunerii motivării apelului tardiv,

constată:

La 02 august 2017 Ion Casian a înaintat acțiune împotriva Inspectoratului General
al Poliției, solicitând declararea răspunsului nr. 34/3-P-252/17 din 05 iulie 2017 ca fiind
ilegal, obligarea recalculării vechimii în muncă cu includerea avantajelor două luni
vechime în muncă pentru o lună de serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în
cadrul izolatorului de detenție provizorie.

Prin hotărârea din data de 29 ianuarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
s-a admis integral acțiunea depusă de către Ion Casian. (f.d. 29,32-34, vol.I)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 26 septembrie 2018 a admis
apelul declarat de către Inspectoratul General al Poliției, a casat integral hotărârea
primei instanței și a remis cauza spre o nouă judecare. (f.d. 59,60-64, vol.I)

Prin încheierea din data de 04 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru
s-a atras în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne. (f.d. 82,
vol.I)

Prin încheierea președintelui Judecătoriei Chișinău din data de 03 aprilie 2019
cauza de contencios administrativ s-a redistribuit pentru examinare unui alt judecător
specializat în materie de contencios administrativ. (f.d. 89, vol.I)

La data de 28 ianuarie 2021 Ion Casian, prin intermediul avocatului Sergiu Russ,
a depus cerere de concretizare a acțiunii îndreptată împotriva Inspectoratului General
al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând declararea ilegalității
răspunsului Inspectoratului General al Poliției nr. 34/3-P-252/17 din 05 iulie 2017,

declararea ilegalității răspunsurilor Casei Naționale de Asigurări Sociale, obligarea recalculării vechimii în muncă cu includerea avantajelor două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, pentru perioada efectuării serviciului în cadrul izolatorului de detenție provizorie, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să achite reclamantului diferența de pensie recalculată, începând cu data stabilirii pensiei. (f.d.139-140, vol.I)

Prin hotărârea din data de 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial acțiunea, s-au anulat răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-364/20 din 12 martie 2020, nr. C-2466/20 din 19 noiembrie 2020 și nr. C-2723/20 din 29 decembrie 2020. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei de care beneficiază Ion Casian, luându-se în considerare vechimea în muncă cu avantaje acumulată în cadrul activității în izolatoarele de detenție provizorie, începând cu data stabilirii pensiei, cu achitarea diferenței restante. (f.d. 200,205-213, vol.I)

La 01 iulie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii. (f.d. 220, vol.I)

La 25 august 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea apelului împotriva hotărârii din data de 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 224-229, vol.I)

Prin încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul înaintat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, din motivul depunerii motivării apelului după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ. (f.d. 230-233, vol.I)

La 25 noiembrie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu recurs încheierea instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel cu emiterea unei noi încheieri prin care autoritatea publică apelantă să fie repusă în termenul de declarare a apelului. (f.d. 236, vol.I)

În motivarea recursului autoritatea publică recurentă a menționat că a respectat termenul de depunere a apelului motivat, ori hotărârea motivată a instanței de fond a fost înregistrată la Casa Națională de Asigurări Sociale la 26 iulie 2021 cu numărul de intrare 6077.

Astfel, în opinia autorității publice termenul de depunere a motivării apelului a început a curge de la data de 27 iulie 2021, iar data limită fiind 26 august 2021. Respectiv cererea de apel motivată depusă la 25 august 2021, prin intermediul poștei electronice a instanței de apel, este depusă în termen.

La 10 decembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat pentru notificare intimatului și persoanei terțe copia recursului depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva încheierii din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu explicarea dreptului de a depune referință. Însă, până la examinarea recursului, intimatul și persoana terță nu au făcut uz de dreptul procedural de a depune referințe referitor la argumentele recursului.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată, care a emis încheierea

contestată, în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 28 septembrie 2021, a notificat-o autorității publice recurente la 12 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la fila dosarului 240, vol. I.

Casa Națională de Asigurări Sociale în termen, la 25 noiembrie 2021, a depus prin intermediul poștei electronice recursul împotriva încheierii din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces. Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că Ion Casian la 02 august 2017 a depus prezenta acțiune, completată ulterior, îndreptată împotriva Inspectoratului General al Poliției și Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Ministerul Afacerilor Interne.

Prin hotărârea din data de 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a admis parțial acțiunea, s-au anulat răspunsurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. C-364/20 din 12 martie 2020, nr. C-2466/20 din 19 noiembrie 2020 și nr. C-2723/20 din 29 decembrie 2020. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze cuantumul pensiei de care beneficiază Ion Casian, luându-se în considerare vechimea în muncă cu avantaje acumulată în cadrul activității în izolatoarele de detenție provizorie, începând cu data stabilirii pensiei, cu achitarea diferenței restante. (f.d. 200,205-213, vol.I)

La 01 iulie 2021 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea acțiunii, totodată rezervându-și dreptul de a prezenta argumentarea detaliată, după luarea la cunoștința a hotărârii motivate. (f.d. 220, vol.I)

La 25 august 2021 a expediat prin intermediul poștei electronice motivarea apelului împotriva hotărârii din data de 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d. 224-229, vol.I)

Prin încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a declarat inadmisibil apelul înaintat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece autoritatea publică apelantă a depus motivarea apelului după expirarea termenului. (f.d. 230-233, vol.I)

Casa Națională de Asigurări Sociale a criticat soluția instanței de apel, indicând că a prezentat motivarea apelului în termen.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural.

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ, (1) apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

(2) Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2).

Din materialele dosarului rezultă că hotărârea instanței de fond a pronunțată la data de 09 iunie 2019.

La 23 iulie 2021, ora 15:43 Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a expediat hotărârea motivată participanților la proces, inclusiv la poșta electronică anticamera_cnas@jusice.md. (f.d. 214, vol.I)

La 23 iulie 2021, ora 15:47 Casa Națională de Asigurări Sociale a confirmat recepționarea hotărârii motivate a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 iunie 2021. (f.d. 215, vol.I)

Conform art. 63 din Codul administrativ, calcularea termenelor în procedura administrativă se efectuează în conformitate cu prevederile art. 259-266 din Codul civil (în redacția actuală a Codului civil art. 383-390)

La rândul său, art.385 din Codul civil prescrie în alin. (1) că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Coroborând normele legale precitate, se constată că în condițiile speței începutul curgerii termenului de depunere a motivării apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice notificării hotărârii motivate, adică ziua de 24 iulie 2021, iar ultima zi fiind data de 23 august 2021, ora 24.00.

Însă, distinct acestor circumstanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat Curții de Apel Chișinău motivarea apelului la 25 august 2021. Astfel, este în afara oricărui dubiu că autoritatea publică apelantă nu a depus motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul notificării hotărârii motivate a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a

face uz de dreptul său procedural și a depune motivarea apelului în interiorul termenului legal.

Argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că a depus motivarea apelului în termen, luând în considerare că hotărârea motivată a fost notificată la 26 iulie 2021, este considerat de către instanța de recurs neîntemeiat, ori din materialele dosarului rezultă cert că hotărârea motivată a instanței de fond a fost notificată prin intermediul poștei electronice la 23 iulie 2021, iar faptul înregistrării acesteia în registrul de intrare a autorității publice, la o dată ulterioară notificării, nu constituie temei de anulare a încheierii instanței de apel.

În urma celor constatate Colegiul menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

Colegiul consideră că, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ Casa Națională de Asigurări Sociale avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă și să depună apelul motivat în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a dreptului de acces la instanță și declararea în termen a căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

De asemenea, se atestă că Casa Națională de Asigurări Sociale în recurs a solicitat repunerea apelului în termen.

La acest segment instanța de recurs menționează că prin prisma art. 65, alin. (1) din Codul administrativ, Casa Națională de Asigurări Sociale poate beneficia de dreptul de a fi repusă în termenul de declarare a apelului, însă această solicitare urma să fie îndreptată instanței de apel. Instanța de recurs nu are împuterniciri de a examina această solicitare, ori nu a fost supusă examinării de către instanța de apel.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la

elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

La fel, în cauza Ponomaryov v. Ucraina Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, deși în speță nu este vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În lumina acestor circumstanțe, Colegiul ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 09 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține încheierea din data de 28 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de către Ion Casian împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Inspectoratul General al Poliției, persoana terță Ministerul Afacerilor Interne cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea recalculării vechimii în muncă cu avantaje și obligarea recalculării pensiei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh